

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE 2018 – 2023

Zpracovala: Mgr. Monika Káňová, školní metodik prevence

Motto:

„Výchova by měla být taková, aby to, co je nabízeno, bylo přijímáno jako cenný dar, ne jako povinnost.“

Albert Einstein

1 Charakteristika školy

Základní škola a Mateřská škola Borovského je plně organizovaná škola situovaná v příjemném prostředí v Karviné-Ráji na rozhraní sídlištní výstavby, rodinných domků, v blízkosti polí a lesoparku. Je však lehce dostupná ze všech částí města městskou hromadnou dopravou.

Vnitřní prostory školy příjemně překvapí svou architekturou, která se vyznačuje vzdušností, prostorností a prosvětlením. Chodby jsou vyzdobeny pracemi žáků a bohatou vnitřní zelení.

Ve školním roce 2017/2018 navštěvuje školu 412 žáků. Všechny ročníky mají 2 až 3 paralelní třídy (výjimkou je 7. ročník). Škola se ve své práci zaměřuje na rozšířenou výuku jazyků, vyučování informačních technologií, řídí se zásadami pro Zdravou školu, je držitelkou titulu Škola udržitelného rozvoje a akreditace k výuce cizinců.

Vybavenost naší školy:

- 19 kmenových tříd (12 tříd na 1. stupni – 1 třída vybavena tablety, 7 tříd na 2. stupni)
- odborné učebny:
  - 5 jazykových učeben
  - 2 počítačové učebny, multimediální učebny zeměpisu, dějepisu, přírodopisu a matematiky,
  - pracovny chemie a fyziky
  - 2 tělocvičny, 2 hřiště s umělým povrchem, bikrosová dráha
  - výtvarná dílna s keramickou pecí
  - cvičná kuchyňka
  - hudebna
  - 2 dílny na pracovní činnosti
- atria pro letní výuku a relaxaci
- relaxační místnost
- školní půjčovna knih
- 5 oddělení školní družiny se společenskou místností v budově školy
- třídy prvních ročníků umístěny samostatně v pavilonu školní družiny
- školní kuchyně s prostornou jídelnou umožňuje žákům výběr ze dvou jídel a nabízí možnost dopoledních svačín

Žáci přicházejí z rodin s různými sociálními poměry. Přinášejí si vzorce chování, které lze ve škole ovlivnit, zásadním změnám v chování žáka může však dojít jen ve spolupráci s rodiči. Jedním z úkolů nejen třídních učitelů je prohloubit důvěru rodičů v učitele a ve školu.

Školní preventivní strategie je postavena také na zjištění odborníků, že k patologickému chování tíhnou děti z deformovaného rodinného prostředí a děti s nepřiměřenými volnočasovými aktivitami. Dalším úkolem učitelů je tedy sledovat rodinnou atmosféru, ve které děti vyrůstají, a také nabídnout žákům různorodé zájmové útvary. Jako nástroje pro zjišťování situace a potřeb naší školy slouží ankety, dotazníky na různá témata, pozorování, srovnávání projevů chování žáků, sociometrické šetření.

Je důležité, aby se na realizaci strategie podíleli všichni účastníci společně, dlouhodobě a hlavně systematicky. Účastníky jsou zde míněni výchovní pracovníci, rodiče a samozřejmě vedení školy. Realizace programu je také opřena o spolupráci s institucemi a odborníky (pedagogicko-psychologická poradna, oblastní metodik prevence, školní speciální pedagog, centra primární prevence, Policie ČR, lékaři, Informační a poradenské středisko Úřadu práce,...).

2 Popis aktuálního stavu

V hodinách občanské výchovy, třídnických hodinách jsou prováděna šetření (diskuse, možnost anonymního písemného vyjádření) zaměřující se na výskyt a závažnost výskytu projevů rizikového chování. Pravidelně jsou tyto informace vyhodnocovány s cílem včasného zachycení a intervenční činnosti. Za posledních pět let bylo nejčastěji řešeno záškoláctví, skryté záškoláctví, projevy kyberšikany a drobné projevy agresivního chování.

3 Cíl strategie

- cílená podpora zdravého životního stylu,
- rozvoj pozitivního klimatu školy a tříd,
- zvyšování odolnosti vůči rizikovým projevům chování,
- snížení výskytu rizikových projevů chování,
- podpora kompetencí a vzdělávání pedagogů v oblasti prevence,
- rozvoj spolupráce s rodiči žáků, nabídka přednášek pro rodiče,
- včasná intervence v případech výskytu rizikových projevů chování.

Cílů budeme dosahovat pomocí interaktivních, prožitkových i sebezkušenostních programů, z forem využijeme především besedy, adaptační pobyty pro žáky 6. tříd.

4 Okruhy prevence

- **Kyberšikana** – přednáška pro rodiče, besedy pro žáky
- **Záškoláctví** – důslednost při omlouvání absence, upozornění rodičů na třídních schůzkách, důslednost pedagogů při řešení absence, uzavírání klasifikace
- **Rasismus, xenofobie** – besedy s odborníky, přednášky pro žáky, zejména zařazení do výuky občanské výchovy
- **Vandalismus** – besedy s odborníky, ve výuce občanské výchovy, důslednost ve výchovně vzdělávacím procesu školy
- **Kriminalita, delikvence** – besedy s odborníky, ve výuce občanské výchovy, důslednost ve výchovně vzdělávacím procesu školy
- **Drogové závislosti** – besedy s odborníky, ve výuce, proškolení pedagogů, přednáška pro rodiče
- **Sex, HIV** – besedy s odborníky, ve výuce občanské výchovy, přírodopisu
- **Náboženský extremismus** – besedy s odborníky, ve výuce občanské výchovy
- **Netolismus** – besedy s odborníky, ve výuce občanské výchovy, informatiky, českého jazyka, proškolení pedagogů, přednáška pro rodiče

- **Gambling** – besedy v hodinách občanské výchovy
- **Domácí násilí, týrání a zneužívání dětí** – besedy s odborníky, v hodinách občanské výchovy
- **Ohrožování mravní výchovy mládeže** – besedy s odborníky, proškolení pedagogů
- **Poruchy příjmu potravy** – výuka občanské výchovy
- **Rizikové sporty, rizikové chování v dopravě** – besedy s odborníky, ve výuce

5 Personální zajištění

- ředitel školy: Mgr. Libor Stáňa
- zástupce ředitele: Mgr. Norbert Barczok
- školní metodička prevence: Mgr. Monika Káňová
- výchovná poradkyně: Mgr. Barbora Jedličková-Bičejová
- školní speciální pedagog: Mgr. Petra Franková
- členové školního poradenského pracoviště: školní metodička prevence, výchovná poradkyně, školní speciální pedagog

5.1 Úkoly jednotlivých osob

Ředitel školy

- sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů,
- sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole,
- svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů.

Školní metodik prevence

- vytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci,
- poskytuje žákům, jejich zákonným zástupcům a učitelům informace z oblasti prevence sociálně-patologických jevů, nabízí zájemcům odborné a metodické materiály,
- navrhuje opatření k odhalování rizik spojených s výskytem záměrného ubližování, agresivity a závislostí, mapuje projevy sociálně-patologického chování mezi žáky a navrhuje jejich řešení,
- spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence,
- dokumentuje průběh preventivní práce školy,
- hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Výchovný poradce

- koordinuje práci s žáky se specifickými poruchami učení a chování,
- ve spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou zajišťuje reedukaci integrovaných žáků,
- podává žákům a jejich rodičům informace oblasti z volby povolání, zpracovává přihlášky ke studiu na SŠ,
- navrhuje opatření, řediteli školy svolání výchovné komise,
- jedná se sociálním odborem, konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP,
- zajišťuje besedy v rámci volby povolání.

Školní speciální pedagog

- provádí samostatnou poradenskou, diagnostickou a terapeutickou činnost, která není přímou součástí vzdělávací činnosti školy, služeb speciálního pedagoga mohou využít děti, jejich zákonní zástupci i učitelé,
- provádí diagnostiku při výukových a výchovných problémech žáků,

- poskytuje poradenskou pomoc pedagogům při řešení problémů žáků,
- systematicky pečuje o děti s neprospěchem, prevence školní neúspěšnosti,
- věnuje pozornost řešení sociálních konfliktů,
- podílí se na vytváření strategie a programů zaměřených na podporu rozvoje osobnosti žáků, provádí krizovou intervenci a zpracování krize pro žáky, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce, podporuje spolupráci třídy a třídního učitele,
- uskutečňuje konzultace se zákonnými zástupci při výukových a výchovných problémech dětí,
- koordinuje poradenské služby poskytované ve škole (výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitelé),
- koordinuje poradenské služby mimo školu a spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, zdravotnickými a dalšími institucemi.

Pedagogové

- věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností,
- učí podle principů a metod v rámci koncepce školy,
- provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy,
- na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhnou opatření,
- třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace,
- informují školního speciálního pedagoga, výchovného poradce, školního metodika prevence o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách.

6 Financování prevence

Z velké části se na financování podílí škola, Magistrát města Karviné (besedy, materiální zajištění).

7 Sociální síť spolupracujících organizací

Linka bezpečí	celá ČR	116 111 (www.linkabezpeci.cz)
	Ostrava (12:00 – 6:00, víkendy nepřetržitě)	596 618 908 737 267 939 email: linka.duvery@mnof.cz
Krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče (8:00 – 18:00)		286 881 059 774 089 181
Pedagogicko-psychologická poradna Karviná		596 311 996
Centrum psychologické pomoci Karviná		596 317 575, 777 499 648 email: karvina@cepp.cz
ELPIS (Poradna pro oběti trestných činů a pro týrané ženy)		
	Havířov	596 611 239, 739 500 634
	Karviná	596 812 764
	Ostrava	596 615 935, 734 645 275

Bílý kruh bezpečí (pomoc obětem trestné činnosti) Ostrava	597 489 204, 731 306 411 email: bkb.ostrava@bkb.cz
Policie ČR	158
Policie ČR Karviná	974 734 651
Školní speciální pedagog Mgr. Petra Franková	603 703 352
Centrum primární prevence (Renarkon o.p.s. Ostrava)	596 638 807, 602 650 042
Centrum drogové pomoci Havířov	596 884 854
Poradna AIDS	800 800 980
Poradna pro oběti trestných činů (Slezská diakonie, stř. ELPIS)	596 323 031

8 Hodnocení

V roce 2023 proběhne vyhodnocení ŠPS na 2018 – 2023. Bude analyzován výskyt řešených sociálně patologických jevů na škole na základě každoročního závěrečného hodnocení Metodického preventivního programu. Hodnocení provede školní preventivní tým s vedením školy. Na základě hodnocení budou doporučeny metody, formy práce, besedy, opatření, která se následně promítnou ve zpracování nové školní preventivní strategie.

9 Legislativní východiska

Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon)

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jiným návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, zákona č. 305/2009 Sb. a zákona č. 375/2011 Sb.

Zákon č. 65/2016 Sb., o návykových látkách.

Zákon č. 333/2012 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

Zákon č. 91/1998 Sb. o rodině.

Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních ve znění vyhlášek č. 116/2011 Sb., č. 103/2014 Sb. a č. 197/2016 Sb.

Vyhláška 272/2014 o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.

Zákon č. 204/2015 Sb. o přestupcích.

Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákon.

Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j.: 21 291/2010-28

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 24 246/2008-6

Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při omlouvání nepřítomnosti žáků ve škole a při postihu prevenci záškoláctví, č. j. 10 194/2002-14

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti rasismu, xenofobii a intoleranci, č. j. 14 423/99-22 Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č. j. 11 691/2004-24

V Karviné 12. února 2018